

**Analiza potrebe uvođenja dodatnih kolegija stranih jezika na
preddiplomskom studiju Menadžment turizma i sporta Međimurskog
veleučilišta u Čakovcu**

*An analysis of the need for the introduction of additional foreign language
courses into the professional study programme Management of Tourism and
Sports at the Polytechnic of Međimurje in Čakovec*

¹Martina Sobočan, ²Marija Miščančuk

^{1,2} Međimursko veleučilište u Čakovcu, Bana Josipa Jelačića 22a, 40000 Čakovec
e-mail: ¹martina.sobocan@mev.hr, ²mmiscancuk@mev.hr

Sažetak: *Studenti preddiplomskog studija Menadžment turizma i sporta Međimurskog veleučilišta u Čakovcu prvi strani jezik uče u prva dva semestra – Poslovni engleski i njemački jezik I i II i to kao jezik struke te u šestom semestru, kao drugi i opći strani jezik, Engleski obvezni izborni, tj. Njemački obvezni izborni. Od trećega do petoga semestra nastupa prekid učenja stranoga jezika. Kao što je poznato, da bi se znanje jezika očuvalo, on se mora koristiti kontinuirano, te je takva stanka u učenju jezika vrlo nepovoljna. Stoga bi se trebao povećati broj kolegija stranih jezika na smjeru Menadžment turizma i sporta po uzoru na veliki broj veleučilišta sa sličnim programima, kako bi se osiguralo kontinuirano učenje stranog jezika i poboljšale jezične sposobnosti studenata.*

Ključne riječi: *kolegiji stranih jezika, kontinuirano učenje, Međimursko veleučilište u Čakovcu, Menadžment turizma i sporta*

Abstract: *Students of the professional study programme Management of Tourism and Sports at the Polytechnic of Međimurje in Čakovec learn the first foreign language in the first two semesters – Business English and German I and II, as a language for specific purposes and in the sixth semester as their second foreign language for general purposes, English and*

German Mandatory – Elective. There is an interruption in foreign language learning that lasts from the third to the fifth semester. It is well known that, in order to preserve the foreign language knowledge, the language needs to be used continuously and such a pause has an adverse effect. Therefore, the number of foreign language courses within the programme of Management of Tourism and Sports should be increased, as it is the case with numerous polytechnics with similar programmes, in order to ensure continuous foreign language learning and an improvement of students' language skills.

Key words: *foreign language courses, continuous learning, Polytechnic of Međimurje in Čakovec, Management of Tourism and Sports*

1. Uvod

Poznavanje stranoga jezika, često više od jednog, za buduće prvostupnike ekonomije od iznimne je važnosti. Studenti preddiplomskog stručnog studija Menadžment turizma i sporta (u nastavku teksta: MTS) pri Međimurskom veleučilištu u Čakovcu (u nastavku teksta: MEV) nastavljaju učiti dva strana jezika, prvi kao jezik struke, a drugi kao opći jezik. No, zbog nekontinuiranog učenja, tj. neprisutnosti kolegija na sve tri godine studija, gdje se od trećega do petoga semestra ne uči niti jedan jezik, studenti su suočeni s nizom problema. Ovaj rad stavlja naglasak na važnost kontinuiranoga učenja stranih jezika i upućuje na probleme nastale zbog izostanka istog. Također se nudi pregled, odnosno analiza izvođenja kolegija stranih jezika na drugim, srodnim programima hrvatskih veleučilišta, koja mogu poslužiti kao primjer MEV-u za moguće rješenje problema u obliku uvođenja dodatnih kolegija stranih jezika na preddiplomskom stručnom studiju MTS.

2. Važnost kontinuiranog učenja jezika

U učenju jezika važna je dosljednost i kontinuitet. Tako se spominju dva glavna smjera u procesu učenja - kontinuitet i obnova (*continuity and renovation*), pri čemu kontinuitet uključuje vertikalni proces učenja u dužem vremenskom periodu čime se potiče motivacija i nudi niz mogućnosti pri prijelazu iz jednoga stupnja znanja u drugi, viši. S druge strane, naravno tu je i horizontalni proces - tzv. obnova koja uključuje usvajanje novih znanja, a na temelju prošlih iskustava (Galishnikova i Khafizova, 2015.). Kada govorimo o motivaciji za učenje jezika, jasno je da će ona biti izraženija ako student neće morati u kratkom periodu od

samo dva semestra usvojiti poslovni strani jezik. U tom kratkom razdoblju većina usvojenih sadržaja se zaboravlja po polaganju ispita, jer je usvojena u vrlo kratkom vremenu, te čini samo dio našeg kratkoročnog pamćenja, pa tako Aksenova et al (2015., 241) govori o važnosti korištenja dugoročnog pamćenja za učinkovito korištenje jezika. Kako bi jezične strukture mogle postati dio našeg dugoročnog pamćenja, potrebno je više vremena od samo dva ili tek samo jednoga semestra za njihovo usvajanje. Na kraju, kao što Palacios (2002., 181) kaže, na učenje jezika trebalo bi se gledati kao na cjeloživotni proces, te će tercijarne institucije morati igrati važnu ulogu u nastavljanju obrazovanja, u ovom slučaju u neprestanom učenju stranih jezika.

3. Problemi nekontinuiranog učenja na primjeru studenata MTS-a

Na kolegijima Poslovni engleski i njemački I i II u samo dva semestra studenti nastavljaju učiti svoj prvi strani jezik kao poslovni jezik, tj. jezik struke, u kojem ne stignu ponoviti sva do sada usvojena znanja i kvalitetno ih nadograditi, pri čemu se često javlja nedostatak vremena za produkciju jezika u većem obimu, bilo usmenoj ili pisanoj komunikaciji.

Kolegije Engleski/Njemački obvezni izborni, koji se izvode u samo jednom semestru (šestom, tj. posljednjem), polaze potpuni početnici sa studentima kojima je to drugi strani jezik, te nastava ne može biti dovoljno prilagođena početnicima koji trebaju dobiti osnove jezika, no često ne mogu pratiti gradivo, ali ni nastavljačima, koji bi trebali znanje ponoviti i nadograditi, pri čemu oni često stagniraju. U samo jednom kratkom semestru ne mogu se naći zajednička rješenja u jednoj toliko heterogenoj grupi.

Isto tako, postavlja se i pitanje razmjene studenata, pri čemu se može pretpostaviti da mnogi studenti, nažalost, propuštaju razmjene u okviru Erasmus programa zbog, ili nedovoljnog poznavanja stranog jezika, ili pak nedovoljne sigurnosti u svoje znanje.

Sljedi pitanje kako po završetku studija jedan prvostupnik ekonomije zaista dobro može baratati jezikom, ako mu se taj jezik nudio samo u trajanju od dva semestra kao poslovni jezik, tj. jezik struke, te samo jedan semestar kao opći jezik.

U slučaju nastavka školovanja prvostupnika ekonomije na Specijalističkom diplomskom stručnom studiju MTS na MEV-u, u kojem se na prvoj godini izvode kolegiji Poslovni engleski i njemački 1 i 2 u obliku jezika struke, svi studenti zajedno polaze oba kolegija, bez

obzira na to koji im je prvi strani jezik i kakva su njihova predznanja. Dio studenata stoga teško prati nastavu, a dio opet stagnira, zbog čega rezultati često nisu zadovoljavajući.

Na kraju, studentima se nudi i mogućnost pisanja završnog rada na stranom jeziku, no postavlja se pitanje jesu li dovoljno dobro potkovani znanjem stranog jezika za tako složeni zadatak.

4. Strani jezici na drugim veleučilištima srodnih ili sličnih programa u Hrvatskoj

Problematikom broja sati poučavanja stranih jezika na visokoškolskim institucijama u Hrvatskoj bavili su se mnogi, posebno nastavnici stranih jezika koji uočavaju niz problema i nedostataka u svom radu sa studentima. Tako su na primjer Kordić i Mujić (2003) u svom radu ustanovile da strani jezik struke na našim visokoškolskim ustanovama ima različit status: na nekim institucijama poučavanje stranog/ih jezika struke smatra se važnim dijelom studijskih programa, dok je na nekim drugima broj sati učenja stranog jezika sveden na minimum, pa se tako na nekim fakultetima strani jezik uči tijekom cijeloga studija, na nekima tri godine, na nekima, na 1. i 2. godini studija, a ponegdje i samo na jednoj, u pravilu prvoj godini studija. “Da situacija bude još apsurdnija, sve se to događa u vrijeme kad silno želimo u Europu, a jedno od osnovnih načela Europske unije jest i ono o promicanju i zaštiti multikulturalnosti i višejezičnosti u (budućoj) ujedinjenoj Europi.” (https://bib.irb.hr/datoteka/211878.analiza_potreba.hdpl2.doc).

Radi usporedbe te dobrog primjera sljedi prikaz hrvatskih veleučilišta koja nude kolegije stranih jezika u većem obimu. Podatci o izvođenju kolegija stranih jezika * dobiveni su uglavnom iz izvedbenih planova nastave te planova i programa studija, koji se nalaze na mrežnim stranicama veleučilišta. Tako Veleučilište u Karlovcu u svih 6 semestara smjera Ugostiteljstvo nudi Poslovni strani jezik A i Poslovni strani jezik B (<http://www.vuka.hr/index.php?id=54>). Na Veleučilištu Lavoslav Ružička u Vukovaru svih 5 semestara smjera Trgovina nude Poslovni engleski jezik I – V (<http://www.vevu.hr/?g=5&i=16#panel-5>). Na Veleučilištu Nikola Tesla u Gospiću na stručnom studiju Ekonomika poduzetništva poučava se Poslovni engleski i njemački I – IV, dakle postoji* kontinuitet učenja jezika u prve dvije godine studija (<http://www.velegs-nikolatesla.hr/vele/index.php/hr/studiji/strucni-studij-ekonomika-poduzetnistva/popis-kolegija>). Na Veleučilištu u Rijeci na Stručnom studiju Poduzetništvo, Poslovni strani jezik I - IV (Engleski, njemački ili talijanski) ima kontinuitet od prva četiri semestra, tj. na 1. i 2.

godini studija (<https://www.veleri.hr/?q=node/87>). Veleučilište u Slavanskom Brodu na smjeru Menadžment također nudi Poslovni engleski ili njemački jezik od 1. – 4. semestra (https://www.vusb.hr/images/Dokumenti/VUSB/Menadzment/SS/Izvedbeni_plan_-_Menad%C5%BEment_-_2017-2018_-_1.pdf). Veleučilište u Šibeniku na smjeru Menadžment također u prva četiri semestra nudi Poslovni engleski/njemački/talijanski jezik (http://www.vus.hr/index3.php/?page_id=12616). Veleučilište u Požegi ima kontinuitet od tri semestra, pri čemu se na smjerovima Računovodstvo, Trgovina i Upravni studij na prva tri semestra nude kolegiji Engleski jezik I – III i Njemački jezik I – III (https://www.vup.hr/racunovodstvo/info/nastavni_plan_i_kalendar_/default.aspx).

Čak i na drugim, nesrodnim studijima, strani se jezik poučava na više od samo dva semestra kontinuirano, pa tako Policijska akademija kao javna visoka škola na stručnom studiju Kriminalistike uključuje jezik struke, tj. Strani jezik policijske struke 1 – 5, dakle, u čak 5 semestara kontinuirano (<http://stari.mup.hr/6694.aspx>). Na Visokoj školi za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, Poslovni engleski 1 – 4 i Poslovni njemački 1 – 4 predaju se u prva četiri semestra kontinuirano na smjerovima Informatički menadžment, Menadžment ruralnog turizma i Poduzetništvo usluga (<http://www.vsmti.hr/images/stories/Dokumenti/IZVEDBENI%20PLANOVI/Izvedbeni%20plan%20preddiplomski%20studiji%202016.2017..pdf>). Vern – Veleučilište za ekonomiju poduzetništva na smjeru Ekonomija poduzetništva nudi Poslovni engleski 1 – 5 i to na tri različite razine: početna, srednja, viša srednja i napredna (<http://www.vern.hr/studij/prijediplomski/ekonomija-poduzetnistva/predmeti-i-ishodi-ep>). Na smjeru Hotelski i turistički menadžment kolegij Engleski jezik u turizmu 1 – 2 uključen je u nastavi u prva dva semestra. Od trećeg do petog semestra studenti slušaju drugi strani jezik na kolegiju Drugi strani jezik u turizmu 1 - 3 (njemački ili talijanski). U petom semestru nalazi se kolegij Engleski jezik u turizmu i ugostiteljstvu 3, dakle, kontinuirano od prvog do petog semestra (<http://www.vern.hr/studij/prijediplomski/turizam-turisticki-i-hotelski-menadzment/predmeti-i-ishodi-turizam>). Visoka škola za financijski menadžment na preddiplomskom studiju uključuje kolegije Poslovni njemački I – IV na prva četiri semestra prve dvije godine studija kontinuirano (<http://www.rvs.hr/studij-3/preddiplomski-studij/kolegiji/>). Edward Bernays Visoka škola za komunikacijski i turistički menadžment kolegije stranih jezika na preddiplomskom studiju Menadžment i marketing turističke destinacije izvodi na sljedeći način: engleski jezik kao kolegij Poslovni engleski 1 i 2 na prvoj godini, te kao kolegij Engleski u turizmu 1 i 2. Na prvoj godini, tj. u drugom semestru uvodi se i drugi strani jezik (njemački, francuski ili španjolski), te se izvodi do

četvrtog semestra, a studenti čak mogu izabrati i treći strani jezik (<http://www.bernays.hr/Home/Page/hr-HR?name=izvedbeni-plan-nastave-3>).

5. Zaključak

Kao što se iz gore navedenih primjera dobre prakse određenoga broja hrvatskih veleučilišta može zaključiti, izvođenje kolegija stranih jezika struke odvija se duže od samo dva semestra, dok se opći strani jezici izvode duže od jednog semestra, kao što je to slučaj na MEV-u. Stoga se može predložiti uvođenje kolegija Poslovni engleski i njemački jezik III i IV u trećem i četvrtom semestru studijskoga programa Menadžment turizma i sporta, pa bi tako studenti jezik struke nastavili učiti na drugoj godini. Isto tako, drugi strani jezik kao opći jezik na kolegijima Engleski i Njemački – obvezni - izborni, mogao bi se izvoditi i u petom semestru, dakle, sveukupno dva semestra. Na taj bi se način osigurao toliko važan kontinuitet učenja stranih jezika, pri čemu bi se studentima osiguralo bolje i sigurnije poznavanje barem dva strana jezika, a ujedno bi to predstavljalo njihovu bolju pripremu za kolegije stranih jezika na Specijalističkom studiju MTS na MEV-u, te im u konačnici pružilo dodatne vještine poznavanja stranih jezika. U ovom su području moguća daljnja istraživanja, koja uključuju analizu cjelokupnog programa Menadžmenta turizma i sporta, mogućnosti uvođenja novih kolegija, kao i istraživanja mišljenja studenata o uvođenjima istih.

Literatura

1. Aksenova, Natalia V.; Shepetovsky, Denis V.; Mironova, Veronika E.; Stepura, Svetlana N.; Pichugova, Inna L. (2015). „Developing Student's Motivation to Learn Foreign Language in Tertiary Classroom and Beyond“, *Mediterranean Journal of Social Sciences*, vol. 6 (No 5 S1), 240-247.
2. Edward Bernays Visoka škola za komunikacijski i turistički menadžment. Turizam – Izvedbeni plan nastave. <http://www.bernays.hr/Home/Page/hr-HR?name=izvedbeni-plan-nastave-3> (30.9.2017.)
3. Galishnikova, E. M., Khafizova, L. V., Continuity as an Important Component of Lifelong Learning (On the Example of Foreign Language) www.mcser.org/journal/index.php/mjss/article/viewFile/.../6157 (29.9.2017.)

4. Kordić, Lj., Mujić, N., Strani jezik u pravnoj struci: Istraživanje stavova djelatnih pravnika i studenata prava)
https://bib.irb.hr/datoteka/211878.analiza_potreba.hdpl2.doc (30.9.2017.)
5. Minstarstvo unutarnjih poslova Hrvatske – Policijska akademija. Stručni studij Kriminalistika. <http://stari.mup.hr/6694.aspx> (30.9.2017.)
6. Palacios Martínez, Ignacios M. (2002). „Foreign language teaching in tertiary education: A European perspective“, Cauce: Revista de filología y su didáctica (Issue dedicated to: The Teaching of English as a Foreign Language : a European Perspective), ISSN 0212-0410 (Nº 25) 2002, 165-184.
7. RRIF Visoka škola za financijski menadžment. Kolegiji. <http://www.rvs.hr/studij-3/preddiplomski-studij/kolegiji/> (30.10.2017)
8. Veleučilište Lavoslav Ružička u Vukovaru. Studij trgovine.
<http://www.vevu.hr/?g=5&i=16#panel-5> (30.9.2017.)
9. Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću. Abecedni popis kolegija na stručnom studiju Ekonomika poduzetništva. <http://www.velegs-nikolatesla.hr/vele/index.php/hr/studiji/strucni-studij-ekonomika-poduzetnistva/popis-kolegija> (30.9.2017.)
10. Veleučilište u Karlovcu. Plan i program stručnog studija Ugostiteljstva.
<http://www.vuka.hr/index.php?id=54> (30.9.2017.)
11. Veleučilište u Požegi. Računovodstvo – Kolegiji.
https://www.vup.hr/racunovodstvo/info/nastavni_plan_i_kalendar_/default.aspx
(30.9.2017.)
12. Veleučilište u Rijeci. Stručni studij Poduzetništvo. <https://www.veleri.hr/?q=node/87>
(30.9.2017.)
13. Veleučilište u Slavenskom Brodu. Izvedbeni plan nastave.
https://www.vusb.hr/images/Dokumenti/VUSB/Menadzment/SS/Izvedbeni_plan_-_Menad%C5%BEment_-_2017-2018_-_1.pdf (30.9.2017.)
14. Veleučilište u Šibeniku. Nastavni plan 2016./2017.
http://www.vus.hr/index3.php/?page_id=12616 (30.9.2017.)
15. Vern. Ekonomija poduzetništva. Predmeti i ishodi.
<http://www.vern.hr/studij/prijediplomski/ekonomija-poduzetnistva/predmeti-i-ishodi-ep>
(30.9.2017.)

16. Vern. Turizam – turistički i hotelski menadžment. Predmeti i ishodi.

<http://www.vern.hr/studij/prijediplomski/turizam-turisticki-i-hotelski-menadzment/predmeti-i-ishodi-turizam> (30.9.2017.)

17. Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici. Izvedbeni plan za akademsku godinu 2016./2017.

<http://www.vsmi.hr/images/stories/Dokumenti/IZVEDBENI%20PLANNOVI/Izvedbeni%20plan%20preddiplomski%20studiji%202016.2017..pdf> (30.9.2017.)